

ҚАСЫМ *өлеңдер
поэмалар*
АМАНЖОЛОВ

*Нурлы
дүние*

Жазушы

✓ ҚАСЫМ ^{өлеңдер} _{поэмалар}
АМАНЖОЛОВ

Нурлы
дүние

АЛМАТЫ
«ЖАЗУШЫ»
1991

ББК 84 Қаз 7-5
А 52

Редакторы Сәкен ИМАНАСОВ

Карагандинская
областная библиотека
им. Н. В. Гоголя

502 145

Аманжолов Қ.
А 52 Нұрлы дүние: Таңдамалы өлеңдер мен
поэмалар.— Алматы: Жазушы, 1991.— 392 бет.

ISBN 5-605-00783-1

Ақынның 80 жылдық мерей тойына орай шығарылып
отырған бұл бір томдыққа ең таңдаулы өлеңдері мен ел ара-
сына белгілі болған дастандары топтастырылып отыр.

А 4702250202—075
402(05)—91 без объявл — 91

ББК 84Қаз7-5

ISBN 5-605-00783-1

© «Жазушы» баспасы, 1991

МАЗМҰНЫ

Жинақ туралы бір-екі ауыз сөз	5
Арнау	14
Сұңқар жыры	14
Ақын	16
Ақынның ескерткіші	18
Өркендей бер, Отаным	20
Ұшқыш болғым келеді	21
Болат сұңқар	22
Испания ұрпағына	25
Ескерткіш	28
Шықтым өмір шыңына...	28
«Досқа»	31
Ақынның мінезі	32
Гүлім	32
«Білесің бе, жан сәулем»	34
Серго тірі	35
Романс	36
Кім кінәлы?	37
«Жан еді жатқан жұмбақ сыры терең»	37
Ғ...ға	38
Таныстық туралы	39
«Алдында мен махаббат»	40
«Ойпырмай! Батыл сөзді көп айтамын»	41
Күндей шалқып күлгенің	41
Жайық	42
Қарындасым Марфуға	42
Сабыр етші	43
«Қарай-қарай көзімнің нұры бітпес»	44
«Көптен бері өзімнен кетті ерік»	47
С...ға	48
Фатимаға жазған хаттан	48
Жалғыз жалау	49
Кремль	51
Жолдас Маршал!	52
Отан үшін жан пίδα	53
Сайра, сайра, сандуғашым	54
Чернышевскийге	55
Горький	57
Отан күзетінде	58
Алма бағында	69
Колхоз қызына	70
Мен — табиғат бөбегі	70

Хан тәңірі	71
Жалмауыз	75
О, обалсыз	76
Орамал	77
Сүйемін мен Испанканы	78
Сонет	79
Акын	79
Руставели Шотаға	81
Өтеді күндер	83
Өлді деуге болар ма?	84
Жыр жолында асқар тау	85
«Ішім пысты, Жалықтым»	86
Жылқышы жыры,	86
Түнгі сыр	87
Жан сәулем	90
«Ғашық едім, қайтейін»	90
«Қайдасың махаббаттың періштесі»	91
Сұлудың сымбаты	92
Сүйдім дедің	93
«Құлағымнан кетер емес»	93
Дүниеге жар	95
Лондон	98
Ерлік қандай, ер қандай	99
Тракторшы Темірбек	108
Жырла, тілім, еңбекті	110
Нәзипа	113
Тасқындай бер талабым	116
«Домбырамда бір күй бар тартылмаған»	117
Испан, қызына	118
Сұлтанмахмұт туралы баллада	119
Экспромт	120
Күлемін де жылаймын	121
«Қыз — қызыл гүл бақшадағы»	122
«Сөзімді құп ал, құрбым, күлімсірет»	123
Жанбырлы кеште, көшеде	123
Түн ортасы ауғанда	124
Бурабай толқындары	125
Көкшетау	127
«Есігің алды ағын су»	128
«Алыстан айтқан сөзім өтер ме екен»	129
Айтшы, жаным	129
Әлде...	130
Бірақ та...	130
Без!!!	131
Оқудағы қарындасыма	132
Исаакий соборында	135
Токта жолдас!	136
Ақша	137
Көктем	139
Советтік менің өз елім	141
Дауыл	142
Жауынгер жыры	143
Нар тәуекел	144

Талғар	144
Атамекен	145
Заула, заула, Турксиб	145
Қоштасу	146
Мазасыз-музыка	146
«Жаным, сәулем, еркешім, қызыл гүлім»	147
«Мен сүйем аспандағы алтын күнді»	148
«Қазақтың әні мен өлеңін»	148
Сәбитке	148
Орал	149
Ертіс	150
Сарыарқа	150
Сібір	151
Байкал	151
Қанқұйлы жау	153
Зұлым жау	154
Ғабдолла	155
Май майданда	156
Подполковник Әлпинге	157
Мартбек	158
Елге хат	163
«Өлім» деген арсыз сөз	166
Қара ағаш	167
Ұлы күтіс	167
Ғалиға жауап	168
Қапанға	171
«Дүние қандай жап-жарық!»	172
Үстімде сұр шинелім	172
«Сен — фашистің, мен — қазақпын»	173
«Соғыстың, қыстың ызғары»	173
Күз	174
«Көкте зырлап барады»	174
Сырласым	175
«Аспанымды бұлт торлап»	175
«Ойлаймын да жазамын әр немені»	175
«Құраулап жылқы шақырған»	175
1945-жыл	176
Қалмақанға	176
«Майдан»	177
Сен едің мені айырған	177
Достар, қайда жүрсіндер?	178
Ағайыма	178
Еркін ініме	179
Ақшалық	180
Төлеутайға	181
Ақша бұлт	182
Жеңіс даусы	183
Әшім	185
Жылқымайдар	185
Қызғалдақ	185
Алматы	186
Т... мен К...ға	187
«Өтіп бара жатырмын»	188

Арман	188
Ганди	189
Алғыс	189
Ініме	190
Т... мен Х...ға	191
Біз кім?	191
Сенің алма бағыңа	192
Өз биігім — өз советім	192
Жиырма бес	193
<u>Қазақстан</u>	194
Соғыстан соңғы бесжылдық	196
Достар	197
Май келді	200
Туған жер	202
Сауыншы жеңгейдің жыры	203
Бөбегімін Лениннің	204
Академия	205
«Социалистік Қазақстан»	206
Жамбыл	206
Астық	208
Ақындар бесжылдығы	209
«Шарт жүгініп бұйығып»	213
Су жағасында	214
Кұрбыма	214
Үй ішінің өзілі	215
«Бұйра жонын күнге төсеп, жылынып»	216
Домбыра	216
Долы бұлт	217
Дариға, сол қыз	218
Баспана	219
Сақыпжамал	220
Жаңа жыл	221
Аксәуле	222
«Дариғашым, Дариғашым!	223
Низами тойында	224
Азербайжан қызына	224
«Алтын айна алдында»	224
«Күйім тасып барады, күйім тасып»	225
Бетпак дала	226
Біз — Отанның солдаты	227
«Сәскеде сансыз көкек сұңқылдаған»	228
Өлмес өмір өлені	229
Туған халық дауысы	230
Көктем	231
Біздің жастық	232
Қарағанды	233
Балқаш	233
Ақын мен шахтер	234
Таңғы дауыс	235
Жаз дидарлы жас ана	237
Алтын жұлдыз	238

Мектеп — кеме, білім — теңіз	238
Балам ауырғанда	239
Бауыржан	240
Ілияс Омаровқа	242
«Берсең бер, бермесен кой, баспананды»	242
Сырбайға	243
Алатау	243
Қарашаш	244
Жаз көңіл	244
Денсаулық жыры	245
Бесік жыры	245
Жетпіс пен жеті	246
Балбөбек	247
Ағасы мен інісі	249
Жанна	250
Әпкесі мен бөпесі	251
Қойшыбай қарттың арманы	252
Жас дәурен	254
Дүние дұшпандарына	255
Өзім туралы	256
Қуанышка, бақытқа	259
Жылқышы жыры	259
Өлең туралы	260
Айсұлу	261
Оңаша ой	261
«Әттең, жок қой, канатым»	262
Шалқы, Дария!	262
Ах, Самара, городок!	263
Балдақты жігіт	264
Аралым, айдын шалқарым!	264
Қазақстан коммунистерінің съезіне	265
Балбөбек	266
Есімде Ембі өзені	266
Жазғы жыр	267
Сырбайға екінші өлең	267
Күн көтерген қарындас	268
Балалық шақ туралы	268
Мұхтар аға!	269
Нұрлы дүние	270
Сейітжанға	270
Дүние сыймас бомбаға	271
Ауыл сырты маржан көл	272
Ай астында алтын тау	273
Жастық жыры	273
Шыңғыстауда	274
Абай арманы	276
Сырдария аңызы	277
Комсомолдар колоннасы	279
Көкірекке құйыл, нұр	280
«Сыйса егер өмір сыры бір жаныңа»	281
Бұлбұлдың, гүлдің жыршысы	282
Май майданы	283
Елу жасар Елубай	284

«Тыңдаңыздар»	285
Бас көктемнің күйіне	285
«Бұл шытырман ойлардан»	286
Коммунизм көктемі	286
Бактерия королі	287
Балалар — біздің болашақ	288
«Сен кім»	290
«Санаторий, сәнді тау»	290
Бір бастыққа	291
«Жасып қайғы ойлама»	292
«Дарига қарғам, сен үшін»	292
«Жігіттің көрдік»	293
Партияның жабық жиналысында 1951 жылдың де- кабрінде оқылған өлең	293
«Ей, Қасым, адасуға хақың бар ма?»	295
Коммунист	295
Даригаға хат	297
Жақанға	297
«Япырай! Тудым неге ойшыл болып?»	298
«Көңілдің кілті жатыр ықыласта»	298
«Семья — шағын мемлекет»	298
«Алты ай жаттым ауырып»	299
«О, тағдыр, мені сауықтыр!»	300
«Алматы ауасындай мінезің бар»	300
«Япырай, мына күннің райын-ай!»	300
«Алматыда жүр жортып»	301
Абайға айтарым	302
Нұрлы дүние	304
Әскер жыры	304
Сулико	306
«Сәке, сізге тартамыз, сәл сыйлықты»	306
«Екпінді құрылыстың» 30 жылдығына	307
«...Қарсы алдына келгенде сипактайды»	307
Сырбайға Симензден хат	307
«Еркіндеп-ақ келесің»	308
«Ақылдыға ұнасаң»	308
Бір сыншыға	309
«Биіксің, Талғар»	309
«Сенбе қуға, тұрса да қанша мақтап»	309
«Көрдің төрін әр нәрсенің»	309
«Көңіл жыртпас жолдас едің»	309
«Көкірегім тынығып»	310
Экспромт	310
«Қеткен коммунизмге»	310
«Қетті келмей, шіркін достар»	310

Поэмалар

Күпия қыз	312
Жамбыл тойында	338
Абдолла	345
Біздің дастан	353